

TAPAHTUI OMASSA PIIRISSÄMME

Karjalan Sivistysseuran Säätiö Väinölän apurahat

Vienalais- ja aunukselaissyntyisille korkeakouluissa, seminaareissa, oppi- ja ammattikouluissa opiskeleville nuorille voidaan jakaa 10—15 pientä apurahaa sekä Suomen entisille rajakarjalaisyyntyisille 3—4 apurahaa.

Hakemukset on varustettava 1. oppilaitoksen johtajan tai muulla todistuksella (esim. valokopiolla) hakijan opiskelusta ja edistymisestä, 2. todistuksella varallisuudesta ja 3. todistuksella siitä, että isän tai äidin suku on kotoisin Vienasta, Aunuksesta tai Suomen entisestä Raja-Karjalasta.

Hakemukset 10. 10. 78 mennessä os.: maist. Timo Maura-
nen, Sakerintie 5 B, 00750 Helsinki 75 (puh. kotiin 90-
383 799).

KARJALAN HEIMON tilaushinnat vuodeksi 1979 ovat seuraavat:

— kotimaahan ja Ruotsiin Smk 30, muihin maihin Smk 40.—. Lehti ilmestyy 6 kertaa vuodessa kaksoisnumeroina. Lehden syntymävuosi on 1906.

Budapestissa järjestetään tänä vuonna neljännen kerran laaja kansainvälinen pienoisveistotaiteen näyttely. Näyttelyn järjestäjänä toimivat Unkarin kulttuuriministeriö, Budapestin kaupunginvaltuusto, Unkarin taiteilijaliitto ja Kansainvälisten kulttuurisuhteiden instituutti. Näyttely on avoinna Budapestin taidehallissa syyskuun 9. päivästä lokakuun 29. päivään.

Suomesta näyttelyyn on kutsuttu suojärveläinen kuvanveistäjä Taisto Martiskainen ja Martti Aiha, Raimo Heino ja Jouko Toiviainen.

Tasavallan presidentti on myöntänyt professorin nimen ja arvon taiteilija Oili Mäelle. Oili on Salmin Mantsinsaaren tytär. Hänen taiteellisen inspiration suurimpina lähteinä ovat olleet karjalaisuus ja ortodoksia. Palaamme aiheeseen.

KALEVALASEURA: vuosikokouksessa seuran puheenjohtajaksi seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi valittiin edelleen professori Aimo Turunen. Varapuheenjohtajina jatkavat kanslianeuvos Väinö Kaukonen ja professori Pertti Virtaranta.

Seuran uusiksi työjäseniksi kutsuttiin professorit Tuomas Anhava ja Eero Kiviniemi, fil. lis. Pekka Laaksonen ja toiminnanjohtaja Markku Tanner. Uusiksi jäseniksi saivat kutsun säveltäjä Heikki Laitinen, fil. maist. Kaarina Sala, professori Veikko Sinisalo, lehtori Viljo Tervonen ja fil. maist. Senni Timonen.

Uusiksi ulkolaisiksi jäseniksi valittiin kirjailija ja kääntäjä Cecylia Lewandowska Varsovasta, amerikkalainen professori Pertti Peltö, Neuvostoliiton Tiedekatemian tieteellinen työntekijä Aleksandra Stepanova ja englantilainen kirjailija Keith Bosley.

Kuvanveistäjä Eva Ryynänen, jonka työaineena on karjalainen puu, on valmistanut tilaustyönä veistoksen lontoolaiselle pankille. Aiheena ovat Aleksis Kiven seitsemän veljestä Hiidenkivellä. Pankin edustaja oli tutustunut Evan töihin Jaakko Pöyryn insinööri-toimistossa Helsingissä. Eiköhän vaikutusta yleisöön syntyisi, kun seitsemän pörröpäistä Pohjolan barbaaria tulee suureen pankkisaliniin huutamaan, oli Eva lausunut tilaajalle. Paljastusjuhla on 15. 9. 78. Lentoliput tilaisuuteen on saanut sekä Eva että puoliso Paavo Ryynänen.

Suomen Ikonimaalarien yhdistyksessä on nykyisin yli 150 jäsentä. Yhdistyksen puheenjohtaja dosentti Jäskinen on kotimaisen ikonitutkimuksen edustaja ja yhdistyksen sihteerinä toimii ikonimaalari Kaija Kauppinen Kuopiosta.

Suomen Ikonimaalarit ry. on perustettu pari vuotta sitten alan koulutusjärjestöksi. Yhdistys tutustui (9. 6. 78) vuosikokouksensa yhteydessä Tukholman Nationalmuseumille lahjoitettuun Olof Aschbergin lähes 300 ikonin kokoelmaan, jonka vanhimmat ikonit ovat 1300-luvulta. Aiemmin tänä vuonna yhdistys on järjestänyt opintomatkan Siinaille Pyhän Katariinan luostariin, jossa ovat vanhimmat nykyaikaan säilyneet puupohjaiset ikonit. Niiden maalauksessa käytetty enkaustiikka-tekniikka jäi käytöstä runsaat tuhat vuotta sitten tempera-tekniikan saadessa hallitsevan aseman ikonimaalauksessa. Suomen Ikonimaalarit ry. on perustanut työryhmän opiskelemaan enkaustiikka-tekniikkaa, jota on tarkoitus esitellä ensi vuonna Kuopiossa järjestettävässä seminaarissa.

»Nurmes ja Ilomantsi ovat karjalaisuuden Mekkoja. Löytyisikö savolaisten Mekkaa?» kysyi äskettäin Länsi-Savo-lehti.

Sotaveteraanien sanoma

Suomen Sotaveteraanien VIII liittokokouksessa Lappeenrannassa 30. 6. 78 liittohallituksen puheenjohtaja Eino Loikkanen lausui:

— Itsehillintää ja itsesensuuriakin me olemme valmiit suorittamaan. Sillä se on viisasta ja siksi se on myös isänmaallista. Mutta itsemme ja tosiasiallisen menneisyytemme kieltäminen olisi raukkamaisuutta ja siihen me emme milloinkaan suostu. Meidän on mahdotonta ymmärtää ja hyväksyä sitä käsitystä, jota on yritetty ympätä kansamme keskuuteen, että koko kärsimyksemme määrä olisi ollut turhaa ja erehdystä. Me olimme tosissamme silloin — vuosikymmeniä sitten ja olemme tässä asiassa nytkin.

Kannatamme kaikesta sydämestämme ja sielustamme valtakuntamme johdon ja Maailman Veteraanijärjestön harjoittamaa rauhantahtoista ulkopoliittikkaa ja annamme sille koko jäsentukemme. Mutta odotamme ja oletamme myös, että historiaa ja tehtyjä ratkaisuja käsitellään, tutkitaan ja tulkitaan kunkin oman aikansa tosiasioiden ja vallitsevien edellytysten valossa. Ei menneisyyttä kieltäen vaan siitä oppia ottaen muovaa viisas kansa nykyisyyttään ja tulevaisuuttaan.

Kokouksen julkilausumasta kävi ilmi:

Elossa on vielä yli 300 000 entistä rintamasotilasta, joista kuoleman kautta poistuu vuosittain noin 12 000. Keski-ikä on tällä hetkellä 64 vuotta. Tämän vuoksi on tärkeää, että valtiovalta kiirehtii toimenpiteitään veteraanien vanhuuden turvaamiseksi.

Vuosien 1939—1945 sotiin osallistui n. 25 000 naista. Liitto katsoo, että rintamaolosuhteissa palvelleiden naisten tulee päästä muiden veteraanien tavoin rintamasotilaseläkejärjestelmän ja kuntoutuksen piiriin. Raskaat rintamaolosuhteet ovat vaikuttaneet jokaiseen sotaveteraaniin siten, että rintamasotilaiden tulee niin halutessaan päästä ennenaikaiselle eläkkeelle.

MERKKIPÄIVIÄ

Simo Timonen.

80 vuotta täytti Simo Timonen Veitsilaudossa 6. 7. -78. Hän on syntynyt Paataneen pitäjän Suontaleen kylässä.

Valde Näsi.

75 vuotta täytti kunnallisneuvos Valde Näsi 21. 7. 78 Oulussa. Hän on syntynyt Karungissa. Mutta osan elämästään hän vietti Sortavalassa, jossa hänet tunnettiin suurena Karjalan ystävänä. Sortavalassa hän toimi vuosina 1930—44 sk-järjestön valistusohjaajana toimien samalla heimolehti Karjalan Sortavalan toimittajana ja Rajan-Turva-lehden päätoimittajana. Kaleva-lehden päätoimittajana hän oli 1945—67. Hänen julkaisustaan mainitsimme Laatokan laulumailta 1935 ja Laatokan mainingit 1942.

Prof. Viljo Nissilä pitämässä esitelmää Karjalan Sivistysseuran 70-vuotiskokouksessa v. 1976.

75 vuotta täytti professori Viljo Nissilä 21. 8. 78 Helsingissä. Hän on syntynyt Suomen entisessä Raja-Karjalassa, Ruskealassa, ja parhaat vuotensa viettänyt Viipurissa. Hän on ennen muuta tunnettu nimistöntutkijana. Hän on tehnyt opintomatkoja Euroopan ja Aasian maihin sekä Yhdysvaltoihin. Hän on perehtynyt perusteellisesti Karjalan nimistöön. Sodan aikana hänellä oli tilaisuus tutkia Itä-Karjalan, Aunuksen ja Vienankin nimistöä. Alaltaan hänellä on arvokas julkaisusarja. Hänen johdollaan on kerätty runsas Suomea ja Karjalaa koskeva aineisto.

Viljo Nissilä toivoo, että päivänvalon näkisi vielä Suomen virallinen paikannimihakemisto, samoin etymologinen paikannimihakemisto, josta näkisi nimien alkuperän ja levikin, sekä aakkosellinen hakemisto sukunimistämme. Hän on ollut ahkera järjestömiehen myös karjalaisissa yhteisöissä. Hän on tai on ollut Viipurin kirjallisuuden seuran, Torkkelin killan ja Torkkelin säätiön hallitusten jäsenenä. Parhaillaan hän toimittaa Viipurin kaupungin historian viidettä osaa.

Mikael Ritamo.

75 vuotta täytti rovasti Mikael Ritamo Helsingissä 16. 8. 78. Ennen sotia hän toimi Suojärven pääseurakunnan, Varpakylän kirkkoherrana. Sotien jälkeen hän oli Kotkan seurakunnan kirkkoherrana.

Mikael Ritamo on voimallinen Jumalan sanan ja ortodoksisuuden julistaja. Huumori ei ole hänelle vierasta. Hänellä on UKK-mallinen paljaspää. Kohtelias parturi kysyi kerran häneltä: — A, mitä tehdään?

Isä Mikael vastasi: — Pyyhitään pölyt ja puunataan. Hän on naimisissa vepsättären kanssa.

80 vuotta täytti Anna Mironoff o.s. Nikitin Pieksämaellä 30. 8. 78. Hän on kotoisin Aunuksesta.

80 vuotta täytti ent. kauppias Valter Filipoff Valtimolla. Hän on syntynyt Suojärven Varpakylässä, missä toimi kauppiana talvisotaan saakka. Valtimolla hän jatkoi kauppatoimintaansa 30 vuotta siirtyen lopuksi vapaaksi herraksi. Nuoruudessaan hän oli innokas kalastaja ja piässiijä.

Yrjö Rautanen.

75 vuotta täytti 16. 8. talonmies Yrjö Rautanen Turussa. Hän on syntynyt Inkerissä maanviljelijän poikana. Hän lähti Inkeristä 1919 Kurkijoen kautta Viipuriin, josta edelleen Helsinkiin ja sieltä Turkuun kotiutuen sinne 1940. Siellä hän toimi ensiksi autonkuljettajana, minkä jälkeen perusti sekataravakaupan Hilja-rouvansa kanssa. Sen jälkeen hän toimi kolmen kerrostalon talonmiehenä ja jäi eläkkeelle 1968.

Yrjö on henkeen ja vereen kyykkämies ja pelin innokas vetäjä. Karjalan Sivistysseuran kunniakirjan hän sai seuran viettäessä 70-vuotisjuhlaansa v. 1976.

Vilho Hovatta.

60 vuotta täytti tulieluinen kyykäniskijä ja -vetäjä Vilho Hovatta Hyvinkäällä 28. 8. 78. Hän on Salmin briha. Syntyi Tulemanlahden rannalla. Isä katosi sen ajan »kahinoissa». Hän joutui aikaisin itse vastaamaan elatuksestaan. Käkisalmissa hän pääsi verhoilijan oppiin. Se ammatti kiinnosti. Välillä joutui armeijan leipiin viideksi vuodeksi ja koki molemmat sodat. Sen jälkeen perusti oman liikkeen Kajaaniin, muutti sieltä Suolahteen, jossa harjoitti huonekalu- ja verhoiluliikettä 20 vuotta. Sairauden takia jäi eläkkeelle ja siirtyi Hyvinkäälle.

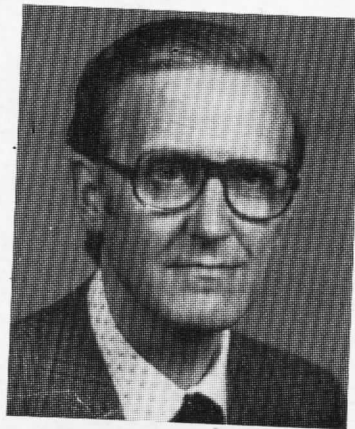
Hovatta on toiminut useissa yhdistyksissä luottamus- tehtävissä ja saanut useita ansiomitaleita, esim. Karjalan Liiton hopeinen, Yrittäjien pronssinen, sotaveteraanien ansiomerkit. Kyykkäpeli on Hovatan harrastuksista lähinnä; niinpä hän on saanut Karjalan Sivistysseuran kyykän vetäjän kunniakirjan. Kalanviljely on myös jokavuotinen harrastus.

Hovatalla on neljä poikaa, jotka kaikki ovat lukeneita enemmän kuin isällä oli mahdollisuutta. Kaikki pelaavat kyykkää, joten perinne jatkuu; pelaavatpa pojanpojatkin.

Vilho aloitti kyykkätoiminnan Suolahdessa ja nyt hän jatkaa sitä Hyvinkäällä.

Kyykkäveljet kautta maan yhtyvät heimolehtemme onnitteeluihin.

50 vuotta täytti Suomi-seuran toiminnanjohtaja Tauri Aaltio 24. 6. 78 Kauniaisissa. Hän on suuren luokan heimotyöntekijä ja perusteellisesti perehtynyt suomalaisten siirtolaisten oloihin Australiassa, Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Etelä-Amerikassa. Hän on suorittanut ylemmän oikeustutkinnon Helsingin yliopistossa ja Master of Arts (Political Science) Kalifornian yliopistossa. Nykyisellä paikallaan hän on ollut 19 vuotta. Seuramme puheenjohtaja ojensi hänelle merkkipäivänään karjalaisaiheisen teoksen ja heimomme pöytälipun.

Tauri Aaltio.

Tauri kiittää:

— Ystävät kotimaassa ja kaukomailla. Kiitos sydäntä lämmittävistä tervehdyksistä merkkipäivänäni.

70 vuotta täytti Mikko Ahtovuori Martinniemessä 10. 11. 77. Hän on Aunuksen briha Säämäjärveltä. Jatkosodassa hän palveli Heimopataljoonassa.

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet:

Herman Aav, Suomen ortodoksisen kirkkokunnan ensimmäisen kansallisen virolaisyyntöisen piispa Hermanin vanhin poika kuoli 23. 6. 78 Hartolassa kesämökkillään. Hän oli syntynyt Virossa 31. 8. 1905, tuli ylioppilaaksi Viron Saarenmaalla. Hän suoritti elämäntyönsä maamme puolustusvoimien pääesikunnassa. Hänen viron ja venäjänkielen taidostaan oli maallemme merkittävä hyöty.

Mikko Vuolas kuoli 18. 1. 78 Oulussa. Hän oli syntynyt Kiestingissä 24. 4. 1899. Häneltä jäi vaimo ja kaksi poikaa.

Paula Kepanen o.s. Pappinen kuoli Haukiputaalla 26. 12. 77. Kaipaamaan jäivät mies, poika ja tytär. Hän oli syntynyt Uhtualla 20. 4. 1916.

Saimi Voutilainen.

Fil. maisteri Saimi Voutilainen o.s. Kokka kuoli 28. heinäkuuta Helsingissä. Hän syntyi Inkerin Venjoella 11. 12. 1895.

Käytyään koulua Pietarissa ja Viipurissa Saimi Voutilainen opiskeli lakitiedettä Helsingin yliopistossa. Alemman oikeustutkinnon suorittuaan hän työskenteli ensin valtioneuvoston kansliassa, sitten oikeusministeriön rikosrekisterin kirjaamossa. Sodan aikana hänestä tuli kansanhuolto-ministeriön ylikirjaaja, mutta sen jälkeen hän siirtyi kieltenopettajaksi. Hän valmistui fil. kandidaatiksi englanti ja venäjä pääaineinaan. Venäjän opetuksessa ja oppilaiden innostamisessa tämän kielen harrastukseen hänen työnsä on ollut uraauurtavaa.

Ville Mattinen kuoli Oulussa 5. 5. 78. Hän oli syntynyt Uhtuan Vaarakylässä. Sotilasarvoltaan hän oli vääpeli. Hän perusti Oulun Reserviupseerikerhon ja oli sen puheenjohtajana 15 vuotta. Kaipaamaan jäi vaimo ja kolme poikaa perheineen.

Sanni Karppalahti onnensa hetkinä: on päässyt sotavankeudesta, Hyrsylän mutka taas kuuluu Suomelle, vihdoin kotipihalla tyttäriensä parissa, vain mies on ”siellä jossakin”. Kuva vuodelta 1943. Briha.

Sanni Karppalahti, ent. Murto, o.s. Nekkonen kuoli 24. 7. 78. Hän oli syntynyt Suojärvellä, Hyrsylän kuulussa mutkassa 30. 1. 1906. Hän joutui venäläisten vangiksi heti talvisodan ensimmäisenä päivänä kolmen tyttärensä kanssa, kuten kaikki muutkin »mutkan» siviiliasukkaat. Mies oli tuolloin työkompaniasa ja sodan jatkuessa sissiosastossa. Vankeuden epäinhimillisissä oloissa hän selviytyi pysyvän taudin, reumatismien, josta kärsi loppuelämänsä viimeiset vuodet liikuntakyvyttömänä.

KYYKKÄ

Kyykän suurottelut

Kyykkäpelin harrastajien määrässä on tapahtunut jatkuvaa nousua. Tosin eräillä paikkakunnilla on todettavissa myös laskua, mutta se on johtunut joko vetäjien puutteesta tai väsähtämisestä. Innostusta tähän karjalaiseen liikuntamuotoon on nähtävissä myös muiden kuin karjalaisien keskuudessa. Tätähän me emme vastusta.

Karjalaisten jokavuotisten Karjalan Liiton kesäjuhlien yhteydessä pidettävät joukkueiden väliset SM-kisat ovat paisumassa niin suuriksi, että niiden järjestely tuottaa vaikeuksia, ainakin sellaisilla paikkakunnilla, joissa on vetäjien ja kisojen järjestäjien puute. On mietittävä: eikö olisi syytä suorittaa uudelleenjärjestelyä? Olisiko syytä miesten

- A-sarjan joukkueiden kilpailu erottaa omaksi kilpailuksi?
- B-sarjan joukkueiden kilpailu jättää Karjalan Liiton kesäjuhlien yhteyteen?
- Naisten kilpailu, jota nyt käydään vain henkilökohtaisena kilpailuna, erottaa itsenäiseksi kilpailuksi ja siihen

liittää myös kilpailu naisten joukkueiden välisestä mestaruudesta?

- A-sarjaa voisi ehkä kutsua mestaruussarjaksi? Siitä joka vuosi, kuten nytkin, putoaisi B-sarjaan (yleiseen sarjaan) neljä hännille jäänyttä joukkuetta ja tilalle nousisivat B-sarjan neljä parasta. Tämä on vain miettimiseksi.

17. SM-joukkuemestaruuskisat Salossa. Salon urheilupuistossa 17. 6. 78 oli kihinä. Kisoihin osallistui A-sarjaan 16 joukkuetta (täysi sarja) ja B-sarjaan 32 joukkuetta. Naisten kilpaan osallistui yli 20 iskijää. Apumiehineen, neuvojineen koolla oli monisatapainen kyykkääjäjoukko. Salossa ei ollut aikaisemmin varsinaista kyykkätoimintaa. Salon seudun karjalaiset selvisivät kuitenkin kunnialla. Ennakkoon oli pidetty kyykkävuorokurssit. Tosin monet kurssilaisista vasta silloin tutustuivat kyykkään. Päävastuunkantaja Olavi Vestarinen oli pitänyt hyvää huolta välineistä ja kentistä, joita piti tehdä kaksitoista. Hänen neuvonantajanaan oli kyykkävaltuuskunnan Pauli Jousimo Turusta, systeemimiehenä ja kisojen päävetäjänä Kosti Pamilo sekä ylituomarina Boris Karppela. Käytyjä otteluita oli 77. Mikrofonit olivat hyviä tarpeeseen. Eräät joukkueet